

[Time: 2 ½ Hours]

[Marks: 75]

- N.B.: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Use of map stencil is allowed.
4) Draw sketches, diagrams and maps wherever necessary.

- Q.1.** A. Define Climatology and explain the nature of Climatology. **15**
OR
B. Describe the structure of atmosphere with suitable diagram.
- Q.2.** A. What is insolation? Explain the factors affects insolation. **15**
OR
B. Describe the global variations and distribution of temperature with suitable map.
- Q.3.** A. Define atmospheric pressure. Explain the factors affecting atmospheric pressure. **15**
OR
B. Discuss the origin and distribution of monsoon in India.
- Q.4.** A. Define air masses. Explain the characteristics of different types of air masses. **15**
OR
B. What is cyclone? Explain the origin and characteristics of tropical belt cyclones.
- Q.5.** Write short note on (Any Three). **15**
A. Types of humidity
B. Distribution of insolation
C. Jet Stream
D. Precipitation effectiveness in Thornthwaite's climatic classification
-

[वेळ: 2½ तास]

[गुण: ७५]

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३) नकाशा टेन्सिल वापरण्याची परवानगी आहे.

४) आवश्यक तेथे रेखाचित्रे, आकृत्या आणि नकाशे काढा.

प्र.१. अ. हवामानशास्त्राची व्याख्या सांगून हवामानशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब. योग्य आकृतीसह वातावरणाच्या संरचनेचे वर्णन करा.

प्र.२. अ. सौरऊर्जा म्हणजे काय? सौरऊर्जेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब. योग्य नकाशासह जागतिक तापमानातील फरक आणि वितरणाचे वर्णन करा.

प्र.३. अ. वातावरणीय वायुभाराची संकल्पना सांगा. वातावरणाच्या वायुभारावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब. भारतातील मान्सूनची उत्पत्ती आणि वितरण याविषयी चर्चा करा.

प्र.४. अ. वायुराशींची व्याख्या लिहा. विविध प्रकारच्या वायु राशींची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब. चक्रीवादळ म्हणजे काय? उष्णकटिबंधीय चक्रीवादळांची उत्पत्ती आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.५. टीपा लिहा (कोणत्याही तीन).

१५

अ. आर्द्रतेचे प्रकार

ब. सौरऊर्जेचे वितरण

क. जेट प्रवाह

ड. थॉर्नथ्वेटच्या हवामान वर्गीकरणात पर्जन्याची परिणामकारकता